

Türkiye Barolar Birliği Dergisi

SAHİBİ
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Av. Özdemir ÖZOK

YAYIM KURULU
Başkan
Av. Attila ELMAS

Yayım Sorumlusu
Av. Şahin MENGÜ

Yayım Sekreteri
Av. Dilara AĞAOĞLU

Üyeler
Av. Erkan YÜCEL
Av. Oya GÖNENDİ
Ar. Gör. Orhan TEKİNSOY
Ar. Gör. Muammer SİNAN
Ar. Gör. Elvan KEÇELİOĞLU
Av. Ahmet ÇORTOĞLU

İnternet Adresi:
www.barobirlik.org.tr
e-mail:
bbirlik@barobirlik.org.tr.

Abone Bedeli Yıllık: 18.000.000
T.Emlak Bankası
Kızılay Şubesi: 66228.

2001
Sayı : 3

Dört ayda bir yayınlanır.

İçindekiler

Dergimizden	773-774
Birlikten	775-777
Doktrinden	
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Düşünceyi İfade Özgürlüğünün Sınırları ve Türkiye Kararları	
Doç. Dr. Işıl ÖZKAN	779-834
Gayrimenkul Malikinın Sorumluluğu	
Emel BADUR	835-880
Tutuklama	
Devrim AYDIN	881-912
Organize Suç Örgütleri ve Yolsuzluklara Karışmış Kamu Görevlileri Tarafından Yurtdışına Kaçırılan Paraların Takibi Konusunda Uluslararası Hukuki Düzenlemeler	
Mehmet KÖMÜRCÜ Yusuf ÇALIŞKAN	913-950
Anonim Şirketlerde Birleşme Av. İbrahim ELDEM	951-982
İnsan Hakları Hukuku'nda "Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı"nın Gelişimi	
Mustafa Tank ŞENTUNA	983-996
İflâs Masasından Çıkarılabilecek Mal ve Haklar	
Mustafa ÖZBEK	997-1028
Avukatın Disiplin Hukuku	1029-1044
Yüksek Yargı Kararları	1045-1142

İFLÂS MASASINDAN ÇIKARILABİLECEK MAL VE HAKLAR

Mustafa ÖZBEK (*)

Giriş

Mahiyeti itibariyle külli (universal) bir icra yolu olan iflâs yoluyla takibin temel özelliklerinden birisi de alacaklıların (alacakları oranında) eşit bir şekilde, sadece borçlunun mal varlığından tatmin edilmeleridir. Nitekim iflâsın açılmasıyla, borçlunun (müflisin) haczedilebilen bütün mal ve haklarının oluşturduğu topluluk olan iflâs masasına, yalnız borçluya (müflise) ait olan (ve iflâsın kapanmasına kadar borçlunun mal varlığına girecek olan) mal ve hakların dahil olacağı yönündeki kural da bu amaçla kabul edilmiştir (1) (İİK m. 184, D).

İcra hukukunda bu mülâhazalarla kabul edilen istihkak davalarının (İİK m. 96 vd.) iflâs hukukundaki uzantısı iflâstaki istihkak davalarıdır (İİK m. 228). İflas açıldığı anda müflisin elinde olmakla beraber üzerinde üçüncü kişiler tarafından mülkiyet iddia edilen mallar, iflâsta istihkak davasının konusunu oluşturur. Üçüncü kişilerin iddia ettikleri mülkiyet dışındaki aynı haklar ise sıra cetveline itiraz yoluyla çözüme kavuşturulur (İİK m. 235). Ancak İcra ve İflâs Kanunu, 188 ile 190. maddeleri arasında bazı özel masadan çı-

(*) A.Ü. Hukuk Fakültesi, Özel Hukuk (Medeni Usul Hukuku, İcra ve İflâs Hukuku) Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi.

(1) İcra ve İflâs Kanunu'nun, iflâs kapandıktan sonra yeni mal bulunması halinde bu malların masaya dahil edilmesini öngören 255. maddesindeki düzenleme de bu düşüncenin bir sonucudur. İflâsın açılmasından kapanmasına kadar geçen sürede müflisin malvarlığındaki mal ve haklar paraya çevrilmek suretiyle alacaklılara tahsis edildiğinden aslında masaya ait olan bir malın tasfiye dışında kalmış olduğunun öğrenilmesi üzerine, iflâs dairesi sanki tasfiye devam ediyormuş gibi bu mal ve haklara el koyar ve onları satarak bedelini, alacağını eksik almış olan alacaklılara sıralarına göre dağıtır (İİK m. 255, I)

karma halleri düzenlemiştir (2). Bu haller, daha sonra görüleceği gibi genellikle ticari hayattaki güven ve istikrarın, iyi niyetli üçüncü kişilerin ve kamu düzeninin korunması amaçlarıyla benimsenmiştir. Buna göre, iflâs açıldığı anda müflisin mal varlığında bulunmakla beraber aslında üçüncü kişilere ait olan ve bu nedenle iflâs masasına girmemesi gereken mallar üzerinde, üçüncü kişilerin sahip olduğu “malların iadesini talep” hakkına “masadan çıkarma hakkı” denir. Masadan çıkarma hakkının konusu olan mallar (akitle veya haksız fiille iktisap gibi) herhangi bir nedenle müflisin hukuki ya da fiili tasarrufuna girmiş olabilir ancak müflis bu malların maliki değildir. Bu nedenle söz konusu mal ve haklar belli koşullarla masadan çıkarılabilir. İflâs idaresi masadan çıkarma hakkına riayet etmezse, iflâs masasına karşı istihkak davası açılmalıdır (3).

1. Bazı Emre veya Hamiline Yazılı Senetlerin İflâs Masasından Çıkarılması

İcra ve İflâs Kanunu'nun 188. maddesine göre; iflâsın açılmasından önce sadece bedelinin tahsili için verilmiş emre veya hamiline yazılı senetler ile ileride yapılacak bir ödemeyi temin etmek üzere borçluya devredilmiş senetlerin, devredenleri tarafından masadan çıkarılması istenebilir.

A) Tahsil Ciroyuyla Müflise Devredilmiş Emre veya Hamiline Yazılı Senetler

İflâsın açılmasından önce müflise tahsil ciroyuyla devredilmiş olan emre veya hamiline yazılı senetler (poliçe, bono, çek (4)) devredenleri tarafından

- (2) Ansay, S. Şakir: Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, Ankara 1960, s.220; Gürdoğan, Burhan : İflâs Hukuku Dersleri Ankara 1966, s.83; Kuru, Baki : İcra ve İflâs Hukuku, C.3, Ankara 1993, s.2863.
- (3) Berkin, Necmeddin: İflâs Hukuku, İstanbul 1972, s.220; Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder: İcra ve İflâs Hukuku, Ankara 2000, s.441; Üstündağ, Saim: İflâs Hukuku (İflâs, Konkordato, İptal Davaları), İstanbul 1998, s.61.
- (4) Varant ve konişmento gibi ciro ile devredilen kıymetli evrak da masadan çıkarma hakkına dahildir. Ancak müflise teminat amacıyla temlik edilen alacaklar için masadan çıkarma hakkı kullanılamaz. Bu alacaklar masadan iflâs alacağı olarak talep edilebilir (Arar, Kemal: İcra ve İflâs Hükümleri, C.2, Ankara 1945, s.57; Belgesay, M. Reşit: İcra ve İflâs Hukuku 1, Sentetik Bölüm, C.2, Konkordato-İflâs-İptal Davası-Tahliye, İstanbul 1953, s.78; Belgesay, M.Reşit: İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, İstanbul 1949, s.190). Keza müflise, bir cari hesap sözleşmesi nedeniyle (TTK m.87 vd.) kullanılan kredilerin teminatı olarak verilen senetler ile iskonto amacıyla temlik edilen senetlerin de masadan çıkarma hakkına konu olması mümkün değildir (Berkin, Necmeddin: Ticari Senetlerin İskontosu, İI.HD. 1949/49, s.765; Berkin s.222).

